

УДК 37.013.42

Авраменко Уляна Володимирівна

аспірант кафедри соціальної педагогіки

Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, Україна

avramenkosp@gmail.com

ORCID: 0000-0002-8083-3728

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Анотація: в статті означено пріоритетні напрямки трансформації діагностичного компоненту в школах, що переходять до інклюзивного типу, а також висунуто ідеї щодо втілення цих трансформацій із активним залученням наукового та студентського співтовариства українських вищих навчальних закладів. Обговорюються актуальні методологічні проблеми та перспективи використання комп'ютерної психодіагностики в школах, зважаючи на те, що перехід до інклюзивної системи навчання накладає відбиток на різні аспекти організації шкільної освіти, включаючи процес психолого-педагогічної діагностики учнів. Етап аналізу існуючого досвіду включає як узагальнення теоретичних надбань по психолого-педагогічній діагностиці дітей з типовим розвитком та дітей з особливими потребами, так і історичні відомості про технологізацію цього виду діяльності. Значна увага у статті приділяється питанням комп'ютеризації процесу діагностики та зберігання одержаних в результаті діагностики даних, адже в сучасних школах цей компонент реалізовано в недостатньому обсязі, а інклюзивні центри вже починають використовувати електронні бази даних з системою особистих кабінетів, де кожна взята на облік дитина, має висновки від відповідних фахівців, необхідні для створення індивідуальної програми реабілітації. Основний матеріал містить рекомендації, щодо організації подібної валідної системи в межах школи та може бути використаний, як обґрунтування проекту по створенню відповідного програмного забезпечення. В ході аналізу закордонного досвіду по створенню аналогічних проектів було звернено увагу на цікаві рішення, коли до створення подібного програмного забезпечення залучались викладачі та студенти, таким чином студенти спеціальностей інформаційні технології, соціальна педагогіка та психологія отримують корисні практичні навички, а результатом їх діяльності стане суспільно-корисний інформаційний продукт. В статті висвітлено окреслити перспективи створення єдиного програмного продукту для проведення соціальної та психолого-педагогічної діагностики, а також проведено аналіз специфіки технології психолого-педагогічної діагностики в школі в умовах переходу до інклюзивного навчання.

Ключові слова: соціально-педагогічна діагностика; інклюзивна освіта; комп'ютеризація; технологія; дитина з особливими потребами

Постановка й обґрунтування актуальності проблеми. Інклюзивний підхід до організації навчання осіб з особливими потребами в сучасній Україні стає провідною стратегією освітнього процесу, він передбачає повноцінне включення дітей з проблемами розвитку та обмеженими можливостями здоров'я в загальноосвітні школи, надання їм необхідної підтримки та супроводу, створення відповідних матеріально-технічних, соціальних, психологічних та педагогічних умов, які сприятимуть освіті, реабілітації та соціалізації цих дітей.

Процес переходу до інклюзивної освіти в Україні накладає відбиток на діяльність значної кількості структурних підрозділів, що залучені в організаційно-освітній процес, включаючи соціально-психологічну службу школи. На наш погляд, в діяльності соціального педагога провідне місце займає соціально-педагогічна робота з сім'ями, що є складовою інклюзивного процесу. Діагностичний компонент в соціально-педагогічній роботі з сім'єю не від'ємний елемент, що дає можливість оперативно виявляти ситуації ризику та реагувати на них відповідним чином, а також відстежувати динаміку після здійснення впливів.

Сучасні сім'ї мають високий рівень мінливості характеристик та структури, до того ж, з імплементацією інклюзивної освіти в загальноосвітніх закладах, в поле роботи соціального педагога потрапляє ще більше сімей, що потребують підвищеної уваги.

Аналіз нормативних документів та статистичних звітів за 2017 рік [7] показав, що в Україні навчається 815 227 учнів, з яких 21 316 дітей, котрі потребують корекцій фізичного та розумового розвитку.

Для ефективного моніторингу процесів розвитку, виховання та соціалізації дітей діагностичний компонент має охоплювати максимальну кількість учнів, що досить складно в межах існуючих нормативів часу психодіагностичної роботи психологів та соціальних педагогів. Згідно з листом Міністерства освіти і науки України від 27.08.2000 р. №1/9-352 «Про планування діяльності, ведення документації і звітності усіх ланок психологічної служби» індивідуальна психодіагностика (обстеження, обробка результатів, оформлення висновків і рекомендацій) одного учня, педагогічного працівника, пари батьків займає 6,0 годин на місяць; групова психодіагностика, соціально-психологічні дослідження (обстеження, обробка результатів, оформлення висновків та рекомендацій) одного класу (групи дітей), групи педагогічних працівників, батьків – 16,5 годин на місяць [12, с. 2-6].

За навчальний рік (10 місяців) фахівець соціально-психологічної служби реалізує приблизно 150-170 індивідуальних обстежень та 20 групових діагностик. Це займає 225 робочих годин соціального педагога/психолога на рік, тобто приблизно 16% робочого часу працівників соціально-психологічних служб.

На разі виникає необхідність відійти від практики одиничних діагностичних процедур та створити стандартизовану систему соціально-педагогічного моніторингу, який би розкривав, як показники внутрішнього благополуччя сімей, так і якість їх взаємодії з суспільством, адже провідним методологічним принципом психодіагностики є принцип комплексності.

Аналіз наукових досліджень; виокремлення аспектів проблеми, які ще недостатньо вивчені. Сучасні науковці приділяють значну увагу питанням психолого-педагогічного супроводу учасників інклюзивного процесу [9, 16, 19, 13], ми розділяємо позицію, що саме грамотний психолого-педагогічний супровід є ключем для успішної організації інклюзивної освіти, а процес соціально-педагогічного супроводу розпочинається та завершується діагностикою. Тому, на наш погляд, починати цей процес необхідно з дослідження того, яким чином має змінитись діагностичний компонент соціально-педагогічного супроводу для ключових категорій інклюзивного освітнього процесу: сімей здорових дітей та сімей дітей з особливими потребами. Схожу думку поділяє І.О. Калініченко [8], наголошуючи: “Важливим напрямком у роботі практичного психолога, соціального педагога є робота з батьками «особливої» дитини. Батьки мають бути залучені працівником психологічної служби до організації корекційно-виховного процесу. Соціально-педагогічний супровід батьків полягає в тому, щоб сім'я сприймалася як єдиний, цілісний організм, у зв'язку з чим допомога надається усім членам родини, а не тільки дитині.” [8, с. 5].

Не менш важливим для успішної інтеграції дитини в інклюзивне середовище є її готовність до навчання. Специфіку діагностики готовності дитини до навчання в школі (мотиваційну, інтелектуальну, емоційно-вольову, нейрофізіологічну, особистісну та вивчення виховного потенціалу сім'ї) досліджували Гуткіна Н.І. [2], Мартиненко С.М. [10, 110], Чуганова К.Є. [19], Шаєхова Р.К. [20].

Дослідженнями, присвяченими питанням комп'ютеризації психологічної та соціально-педагогічної діагностики, займались науковці: Бурлачук Л.Ф., Вассерман Л.І., Гусев А.Н., Дюк В.А., Котик І.О., Носс І.Н.

Дюк В.А. визначив основні напрямки розвитку комп'ютерної психодіагностики ще у 1994 році. Ним же були обґрунтовані основні переваги трансформації формалізованих методик у цифровий формат, а саме;

- швидке отримання діагностичних результатів;
- звільнення експерта від трудомістких рутинних операцій;
- точність реєстрації результатів та відсутність похибок, які виникають в процесі ручних розрахунків об'ємних тестів;
- можливість здійснювати масові психодіагностичні обстеження у короткий термін.
- підвищення якості та зниження вартості психодіагностичних експериментів [5, 6].

Л.Ф. Бурлачук погоджується з кожним із вищезначених тверджень та додає, що використання такого роду методик розширює можливості застосування потужного математично-статистичного апарату аналізу даних; полегшує збереження конфіденційності; спрощує збереження одержаних даних; знижує ризик негативного впливу від міжособистісної взаємодії фахівця та досліджуваного; дає можливість надати швидкий інтерпретуючий зворотній зв'язок; створює ситуацію „ігрової” мотивації досліджуваних, що підвищує привабливість процесу тестування, а це в свою чергу підвищує достовірність результатів [3, с.114-120].

Питання трансформації діагностичного компоненту соціально-педагогічної роботи в результаті переходу до інклюзивної освіти торкається Л.М. Шолота [22]. Вона акцентує увагу на тому, що в діагностичній діяльності важливо враховувати нозологію дитини, адже деякі стимульні матеріали в пакеті діагностичних методик можуть бути непридатними через обмежені можливості дитини, що діагностується.

Невід'ємним компонентом діагностичного комплексу українська дослідниця Рассказова О.І. вважає діагностику соціальності учнів. Вона наголошує, що вивчення процесу розвитку всіх учнів має здійснюватися впродовж усіх років навчання та охоплювати всіх учнів без винятку. Діагностика повинна проводитись систематичними зрізами за кожним із критеріїв соціального розвитку. У випадку неможливості реалізації запланованого зрізу стосовно конкретної дитини у призначений термін, наприклад, через хворобу, цей зріз має бути проведено при першій можливості, та він в жодному разі не має бути пропущений. Реалізація такого підходу дозволить соціальному педагогу ефективно використовувати результати діагностичної діяльності в інклюзивній школі [14, с. 109-113].

На нашу думку, принцип системності має розповсюджуватись і на діагностичну роботу з сім'ями, зосереджуючи увагу на діагностиці сім'ї, з одного боку як стрес-фактора в індивідуальній роботі з дитиною, а з іншого в діагностиці сім'ї як системи.

Досвід розробки єдиного програмного продукту для психодіагностики в загальноосвітніх закладах мають російські науковці. Під керівництвом доктора психологічних наук Гусєва А.Н. спільно з компанією 1С було розроблено комп'ютерну програму «1С: Шкільна Психодіагностика», до складу якої увійшли методики для психологів освітньої сфери [1].

Цікаві рішення для розробки електронних версій психологічних методик знаходимо в іспанському проекті, де студенти ІТ-сфери співпрацювали зі студентами-психологами для переведення ряду методик у цифровий формат [22]. І хоча головною метою проекту був розвиток комунікативних та професійних навичок студентів в процесі колабораційної роботи, додатковим результатом стало створення сучасних електронних методик. Ми вважаємо, що даний вид діяльності є перспективним, й за умови певної трансформації та збільшення масштабів проекту може задовольнити потребу українських шкіл у сучасному програмному забезпеченні діагностичного компоненту.

Формулювання мети та завдань статті. Мета нашої статті – окреслити перспективи створення єдиного програмного продукту для проведення соціальної та психолого-педагогічної діагностики.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих результатів. Психолого-соціально-педагогічна діагностика в школі – це вид практичної діяльності педагога, спрямований на вивчення індивідуальних особливостей учнів, специфіки їх внутрішньо сімейного укладу, та соціально-психологічних особливостей дитячих колективів з метою оптимізації навчально-виховного процесу.

Технологія соціально-педагогічної діагностики передбачає такі етапи:

- скринінг – діагностика дітей різних вікових груп шляхом стандартного набору експрес-методик, що дозволяють визначити динаміку розвитку дитини за різними показниками на певних етапах шкільного навчання. Цей етап діагностики дозволяє охопити максимальну кількість учнів та оцінити їх індивідуально-типологічні особливості, виявити дітей, з якими мають бути проведені додаткові обстеження [14].
- диференціальна діагностика – етап, що має на меті виявлення типу порушення розвитку та визначення напрямку корекційно-розвивальної роботи, що відповідає потребам та можливостям дитини. (Окрім визначення ступеня та характеру первинних та вторинних порушень, особливостей їх впливу на процеси розвитку та навчання дитини, цей етап дозволяє визначити та обґрунтувати педагогічний прогноз для дитини, що обстежується). Особливо важливим даний етап є для дітей з особливими потребами.
- поглиблене психолого-педагогічне вивчення з метою розробки індивідуальної програми реабілітації включає комплексну оцінку потреб дитини для здійснення та документування процесу обстеження дитини та її сім'ї. Комплексна оцінка потреб дитини є основою ведення випадку, складання індивідуального плану супроводу дитини та її сім'ї й прийняття рішень щодо надання соціальної, психологічної, педагогічної, юридичної та інших форм допомоги сім'ї [5].

оцінка корекційних та розвивальних впливів, процес повторної діагностики з метою порівняння одержаних результатів з попередніми, поточного корегування планів втручання та розробки нових програм реабілітації та реабілітації.

Соціально-педагогічне обстеження сім'ї в школі передбачає діагностику родини як цілісного системного утворення з аналізом її структурних та функціональних характеристик; особливості взаємодії її членів між собою та з соціальним оточенням; індивідуальні особливості членів сім'ї, включаючи психологічну діагностику порушень розвитку дитини у складі комплексного обстеження.

Перехід до демократичної моделі освіти накладає на діагностичний компонент ще одне завдання – виявлення слабких та сильних сторін, як самого учня, так і його сімейного укладу задля побудови освітнього процесу з урахуванням виявлених потреб дитини. Вважаємо за доцільне використовувати в комплексній оцінці потреб особистісний SWOT-аналізу, результати якого мають стати компонентом соціально-психологічного паспорта учня.

Матриця SWOT-аналізу дає змогу систематизувати ключові параметри сімейного (психологічний клімат сім'ї, її реабілітаційні активність та культура, ставлення до проблем дитини тощо) та особистісного (інтереси, здібності, акцентуації характеру, особливості поведінки дитини тощо) благополуччя/неблагополуччя, та оцінити їх з позиції загроз/можливостей та сильних/слабких сторін.

В реалізації діагностичного компоненту своєї діяльності соціальний педагог та психолог мають право використовувати лише психодіагностичні методики та методики для соціально-психологічних досліджень з переліку затвердженого МОН або ті методики, які пройшли експертизу [12].

Нами були проаналізовані декілька пакетів методик, затверджених МОН для ряду областей України, за ознакою можливості надати їм цифровий еквівалент. Було виявлено, що всі методики можливо об'єднати у 3 групи:

а) можуть бути повністю переведені в комп'ютерний варіант, адже вони мають тестовий формат з ключем та формулою підрахунку;

б) можуть бути частково переведені у цифровий формат, адже для проведення діагностики потрібне матеріальне обладнання (втулки, дошки Сегена тощо), проте результат все одно підраховується за формулою;

в) не можуть бути відцифровані (наприклад, проєктивні методики), проте в програмі може бути подано інструкцію для проведення та ключ для пояснень, а також в програмі може вестись протокол проведення діагностики, та відображатимуться відповідні результати.

Технологія соціально-педагогічної та психологічної діагностики в Україні має достатньо чітку послідовність, що дозволяє створити алгоритм, ряд кроків якого може бути комп'ютеризовано, а саме створено програму – базу діагностичного інструментарію та банк соціально-психологічних паспортів дітей та їх сімей. Така програма стане:

- джерелом сертифікованого діагностичного інструментарію для фахівців соціально-психологічних служб загальноосвітніх шкіл, що буде як інструментом скринінгової діагностики, так і електронною формою комплексної оцінки потреб дитини та її сім'ї;
- інструментом для автоматичного підбору методик відповідно до віку та певних особливостей школяра;
- інструментом для обробки математичної та статистичної інформації;
- інструментом для проведення групових психодіагностик.

А привабливий інтерфейс допоможе ігровізувати процес діагностики, що підвищить об'єктивність одержаних даних та знизить навантаження на дітей.

До такого програмного забезпечення висувається ряд вимог, які мають бути враховані ще на етапі формулювання технічного завдання. Команді програмістів важливо зауважити про необхідність додаткових методів шифрування, адже одержані в процесі діагностик дані мають бути конфіденційними, наголосити на можливості вносити нові методики та оновлювати програму, адже соціальний педагог може адаптувати діагностичний інструментарій, проте варто зауважити, що згідно законодавства [11] матеріали діагностичних та психокорекційних методик мають пройти експертизу міської експертної комісії, що затверджена наказом міського відділу освіти. Ця процедура експертизи, на нашу думку має автоматично додавати перевірені методики у банк діагностик розробленого програмного забезпечення, щоб нова валідна методика була доступна всім фахівцям країни. Кожне з цих ускладнень має свої способи вирішення. Доцільно, щоб в програму можливо було переносити дані одержані від анкетувань створених у сервісах «Google форми», «Сервер віртуальних досліджень», «Simpoll» та подібних.

Ми розуміємо, що створення подібного інструментарію має ряд ускладнень:

- значні затрати часу на обробку великого об'єму інформації;
- пасивне, або навіть агресивне ставлення до проходження тестів у респондентів та їх батьків, через недовіру до комп'ютерних технологій;
- неможливість використання уніфікованої діагностичної програми, зважаючи на те, що серед досліджуваних будуть особи з обмеженими можливостями різної етіології;
- необхідність повторного проведення експертизи з метою ревалідації після переходу на цифровий формат.

Звичайно, використання інноваційних технічних засобів не має замінити діагностичні процедури, в основі яких лежить безпосередня взаємодія з сім'ями: спостереження, бесіди, рольові ігри тощо. Проте одержані результати мають зберігатись у наочному форматі, бути доступними фахівцю.

Ми вважаємо, що створення та використання якісного програмного продукту для комплексної діагностики школярів (включаючи учнів з особливими потребами) та їх сімей дозволить підвищити ефективність діагностичного компоненту, скоротити затрати людино-годин на обробку діагностичної та статистичної інформації, що в свою чергу дасть можливість підвищити якість та об'єм послуг з надання психолого-соціально-педагогічного супроводу тих категорій сімей, які цього потребують.

Висновки, рекомендації, перспективи подальших досліджень. Нами було обґрунтовано можливість та доцільність створення проекту з розробки програмного забезпечення для соціально-педагогічної та психологічної діагностики в школах. Така інновація позитивно вплине на екологічну ситуацію, через зниження затрат на папір, реструктуризує часові витрати працівників соціально-психологічних служб та підвищить якість їх роботи. Звичайно перехід від паперових носіїв до електронних засобів збереження даних, створення технологій збору, обробки та аналізу психологічної інформації викликає багато запитань у пересічних громадян, більшість яких стосується конфіденційності та обробки персональних даних, крім того проект подібних масштабів вимагає колабораційної роботи не лише в тріаді «програмісти – педагоги – психологи», а і за участю економістів, юристів та соціологів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гусев А. Н. Школьная психодиагностика: руководство по использованию психодиагностических методик психологами образовательных учреждений. Москва : Фирма 1С, 2008. 259 с.
2. Гуткина Н.И. Психологическая готовность к школе : Руководство практического психолога. СПб. : Питер, 2004. 208 с.
3. Бурлачук, Л.Ф. Психодиагностика : Учебник для вузов. СПб.: Питер, 2012. 384 с.
4. Дюк В.А. Компьютерная психодиагностика: монография. СПб.: «Братство», 1994. 364 с.
5. Вассерман Л. И., Дюк В. А., Иовлев Б. В., Червинская К. Р. Психологическая диагностика и новые информационные технологии. СПб.: СЛП, 1997. 203 с.
6. Зверева І. Д., Кияниця З. П., Кузьмінський В. О., Петрочко Ж. В. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики : навч. посіб. у 2-х част. Київ : «Кожній дитині», 2010. Част. І. 224 с.
7. Інститут освітньої аналітики: державна наукова установа. URL: <http://iea.gov.ua/> (8 14.10.17).
8. Калініченко І.О. Психолого-педагогічний супровід батьків дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання : зб. мат. Всеукр. Науково-метод. інтернет-конфер. Наукова спадщина Григорія Костюка і сучасні проблеми особистісно орієнтованої освіти (Кіровоград, 18-29 квіт., 2016 р.). Кіровоград : Ексклюзив-Система, 2016. С. 173–178.
9. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство : наук.-метод. зб. Н. Софій, І. Єрмаков та ін. Київ : Контекст, 2000. 336 с.
10. Мартиненко С.М. Орієнтовні методики педагогічного діагностування рівнів готовності дитини до навчання в школі : стаття в журналі «Початкова школа» — № 2., 2008. С. 39—41.
11. Мартиненко С.М. Особливості педагогічного діагностування фізичної готовності дитини до навчання в школі. Наук. записки. Серія: Психолого-педагогічні науки.

- Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. за заг. ред. проф. Є.І. Коваленко. Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2008. № 2. С. 46—48.
12. Положення про експертизу психологічного і соціологічного інструментарію, що застосовується в навчальних закладах Міністерства освіти і науки України : Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2001 № 330. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0330290-01> (11.10.2018).
 13. Попелюшко Р. П. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами в інклюзивному навчанні : Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету "Україна", 2014. № 1. С. 109-113. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2014_1_25 (10.10.18)
 14. Про планування діяльності, ведення документації і звітності усіх ланок психологічної служби: Лист Міністерства освіти і науки України від 27.08.2000 р. №1/9-352. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-352290-00> (11.10.2018)
 15. Рассказова, О. І. Развитие социальности учнів в умовах інклюзивної освіти: теорія та технологія : монографія. Харків : ФОП Шейніна О. В., 2012. 465 с.
 16. Расчётина С. А. Феномен социально-педагогической поддержки: исторические корни и современное состояние : материалы и статьи научных исследований кафедры социальной педагогики РГПУ им. Герцена и факультета «Экология детства» Социально-педагогическая поддержка и сопровождение. Тюмень : ТОГИРО, 2002. 182 с.
 17. Степанова И.Ф. Скрининговая диагностика как основа проектирования работы педагога-психолога в начальной общеобразовательной школе : сб. ст. по матер. LVIII междунар. науч.-практ. конф. № 11(56) Личность, семья и общество: вопросы педагогики и психологии. Новосибирск : СибАК, 2015. URL: <https://sibac.info/conf/pedagog/lviii/43344> (07.10.18)
 18. Уфаев К. В. Социально-педагогическое сопровождение подростков с нарушениями общения в условиях общеобразовательной школы : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. СПб, 2005. 20 с.
 19. Чуганова К.Е. Психологическая готовность старших дошкольников к обучению в школе. Моск. открытый соц.ун-т, Каф. соц.психологии. Москва: МОСУ, 2005. 58 с.
 20. Шаехова Р.К. Психологические проблемы – готовность детей к обучению в школе: реальность и перспективы. Начальное образование. Москва : Рус. журнал, 2009. № 2. С. 21 – 24.
 21. Шолота Л.М. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами в умовах загальноосвітнього закладу. URL: http://www.doippo-inkliuzia.edukit.dn.ua/nashi_tradicii/psihologichnij_suprovod_inklyuzivnoi_osviti/psihologichnij_suprovod_ditej_z_osoblivimi_potrebam_i_v_umovah_zagalnoosvitnjogo_zakladu/ (10.10.2018)
 22. Jimeno-Morenilla, Antonio & Pertegal-Felices, ML & Navarro Soria, Ignasi & Gil, David. (2014). Research-action Methodology between Computer Science and Educational Psychology: a Multidisciplinary Approach. The new educational review. 35. 41-53.

Матеріал надійшов до редакції 10.11.2018 р

MODERNISATION OF SCHOOL DIAGNOSIS IN CONDITIONS OF INCLUSIVE EDUCATION

Avramenko Uljana Volodymyrivna

Postgraduate student of the Department of Social Pedagogy

Zaporizhzhya National University, Zaporozhye, Ukraine

avramenkosp@gmail.com

ORCID: 0000-0002-8083-3728

Annotation. We determined priority directions of diagnostic component transformation at inclusive schools. Also we put forward ideas for implementing these transformations with active engagement of students and scholars from Ukrainian higher education institutions. The transition to an inclusive education system diversify the various aspects of school education. Changes also occur in the process of psychological and pedagogical diagnosis of pupils. The diagnostic component helps to prevent a risk situation, as well as to build a correction and rehabilitation system. The stage of the analysis of existing experience includes as a generalization of theoretical achievements in psychological and pedagogical diagnostics of children with typical development and children with special needs, and historical information about the technologization of this process. Considerable attention is paid to the issues of computerization of the process of diagnostics and data storage as a result of diagnostics. In modern schools this component is not realized enough, but inclusive centers are already beginning to use electronic databases with the personal electronic cabinet system. In such electronic cabinets, each child is taken into account, has conclusions from the relevant specialists necessary for the creation of an individual rehabilitation program. The main material contains recommendations for the organization of a similar system at schools. During the analysis of foreign experience in the creation of similar projects, attention was drawn to the interesting solution when teachers and students were involved in the creation of such software. Students of the specialties of information technologies, social pedagogy and psychology will receive useful practical skills, and the result of their activities will become a useful information product.

Keywords: socio-pedagogical diagnostics; inclusive education; computerization; technology; child with special needs

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Gusev, A. (2008). School Psychodiagnostics: A Guide to the Use of Psychodiagnostic Techniques by Psychologists of Educational Institutions. Moscow: Firm 1C, 259 (in Russian).
2. Gutkina, N. (2004). Psychological readiness for school: A guide to a practical psychologist. SPb: Peter, 208 (in Russian).
3. Burlachuk, L. (2012). Psychodiagnostics: A textbook for high schools. SPb: Peter, 384 (in Russian).
4. Dyuk, V. (1994). Computer psychodiagnostics: monograph. SPb : "Brotherhood", 364 (in Russian).
5. Wasserman, L., Duke, V., Iovlev, B. & Chervinskaya, K. (1997). Psychological diagnostics and other information technologies. SPb.: SLP, 203 (in Russian).
6. Zvereva, I., Kyyanitsa, Z., Kuzminsky, V. & Petrochko, Zh. (2010). Assessment of the needs of the child and his family: from theory to practice: teaching. manual in 2 parts Kyiv: "For Every Child", part I, 224 (in Ukrainian).
7. Institute of Educational Analysis: State Scientific Institution (2018). <http://iea.gov.ua/> (14.10.18) (in Ukrainian).
8. Kalinichenko, I. (2016). Psychological and pedagogical support of parents of children with special educational needs in conditions of inclusive education: Sob. mate. Allukr Scientific method. internet confer Scientific heritage of Grigory Kostyuk and modern problems of personally oriented education. Kirovograd: Exclusive-System, 173-178 (in Ukrainian).
9. Steps to competence and integration into society: science-method (2000). N. Sophia, I. Yermakov and others. Kyiv: Context, 336 (in Ukrainian).
10. Martynenko, S. (2008). Approximate methods of pedagogical diagnosis of levels of readiness of a child to study at school: an article in the journal "Primary school", 2, 39-41 (in Ukrainian).
11. Martynenko, S. (2008). Features of pedagogical diagnosis of physical readiness of the child to study at school. Science notes Series: Psychological and pedagogical sciences.

- Nizhyn state Un-t them. Gogol M. per community Ed. prof. E.I. Kovalenko Nizhyn: View of NDU them. M. Gogol, 2, 46-48 (in Ukrainian).
12. Regulations on the examination of psychological and sociological tools used in educational institutions of the Ministry of Education and Science of Ukraine (2018). Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 20, 2001 #330. <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0330290-01> (11.10.2018) (in Ukrainian).
 13. Popelyushko, R. (2018). Psychological and pedagogical support for children with special needs in inclusive education: Collection of scientific works of the Khmelnytsky Institute of Social Technologies of the University of Ukraine, 2014. #1, 109-113. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2014_1_25 (10.10.18) (in Ukrainian).
 14. About the planning of activities, documentation and reporting of all parts of the psychological service (2018). Letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated August 27, 2000 #1 / 9-352. <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-352290-00> (reference date 11.10.2018) (in Ukrainian).
 15. Rasskazova, O. (2012). Development of pupils' sociality under conditions of inclusive education: theory and technology: monograph. Kharkiv: FOP Sheinina O. V., 465 (in Ukrainian).
 16. Raschetin, S. (2002). The phenomenon of socio-pedagogical support: historical roots and the present state: materials and articles of scientific research of the Department of Social Pedagogy RGUP. Herzen and the Faculty of Ecology of Childhood. Social and pedagogical support and support. Tyumen: TOGIRO, 182 (in Russian).
 17. Stepanova, I. (2018). Screening diagnostics as the basis for designing the work of a psychologist in a primary school: Sat. Art. by mothers LVIII International scientific practice. conf. #11, (56) Personality, family and society: issues of pedagogy and psychology. Novosibirsk: SibAk, <https://sibac.info/conf/pedagog/lviii/43344> (07.10.18) (in Russian).
 18. Ufaev, K. (2015). Social and pedagogical support of adolescents with communication disorders in the conditions of a comprehensive school: author's abstract. dis ... Candidate ped Sciences: 13.00.01. SPb, 20 (in Russian).
 19. Chuganova, K. (2005). Psychological readiness of senior preschool children to study at school. Moscow open soc Un-t, Kaf. social psychology Moscow: MOSU, 58 (in Russian).
 20. Shaekhova, R. (2009). Psychological problems - readiness of children to study at school: reality and perspectives. Elementary education. Moscow: Rus. magazine, 2. 21 – 24 (in Russian).
 21. Sholota, L. (2018). Psycho-pedagogical support of children with disabilities within general zakladu. http://www.doippo-inkliuzia.edukit.dn.ua/nashi_tradicii/psihologichnij_suprovid_inklyuzivnoi_osviti/psihologope_dagogichnij_suprovid_ditej_z_osoblivimi_potrebami_v_umovah_zagalj_noosvitnjogo_zakladu/ (10.10.2018) (in Ukrainian).
 22. Jimeno-Morenilla, Antonio & Pertegal-Felices, ML & Navarro Soria, Ignasi & Gil, David. (2014). Research-action Methodology between Computer Science and Educational Psychology: a Multidisciplinary Approach. The new educational review. 35, 41-53